

Sygn. akt

III AUa 369/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **12 października 2016 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Irena Mazurek (spr.)
	Sędziowie:	SSA Ewa Madera SSA Roman Skrzypek
	Protokolant	st.sekr.sądowy Elżbieta Stachowicz

po rozpoznaniu w dniu **12 października 2016 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **P. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.**

o ponowne przeliczenie wysokości renty i wypłatę odsetek

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku **Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu**

z dnia **9 lutego 2016 r.** sygn. akt **III U 75/16**

I. **oddala apelację,**

II. **zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. na rzecz wnioskodawcy P. S. kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.**

Sygn. akt III AUa 369/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 12 października 2016 r.

Decyzją z dnia 10 grudnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. –wykonując prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu z dnia 16 września 2015 r. (sygn. akt III U 937/14)- przyznał wnioskodawcy P. S. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 1 lipca 2014 r. do 30 kwietnia 2018 r., ustalając jednocześnie wysokość tego świadczenia w kwocie gwarantowanej najniższej renty tj. od 1 lipca 2014 r. do 28 lutego 2015 r. 648,13 zł brutto , od 1 marca 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. 675,13 zł brutto , a od 1 stycznia 2016 r. 675 zł brutto miesięcznie . Równocześnie ustalony został stały termin płatności świadczenia na 5 dzień każdego następującego po sobie miesiąca.

Wnioskodawca P. S. ,po otrzymaniu powyższej decyzji ,złożył w pozwanym organie rentowym odwołanie w którym zawarł żądanie przeliczenia świadczenia rentowego przy uwzględnieniu nowej kwoty bazowej z marca 2014 r ,a także wypłaty odsetek za zwłokę w ustaleniu prawa do renty , w efekcie czego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wydał w dniu 7 stycznia 2016 r. dwie decyzje. Pierwszą odmawiającą przeliczenia renty, przy uzasadnieniu , że brak jest ku temu dostatecznych podstaw przewidzianych w art.110 ustawy emerytalno-rentowej i drugą odmawiającą wypłaty odsetek , tu przy powołaniu art.118 ust.1 wyżej powołanej ustawy i stwierdzeniu , że to wpływ prawomocnego wyroku sądowego z dnia 16 września 2015 r . do ZUS był ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji , a skoro nastąpiło to w dniu 18 listopada 2015 r. to wydając 10 grudnia 2015 r. decyzję realizującą ten wyrok organ rentowy nie pozostawał w zwłoce. Jednocześnie podkreślone zostało , że w w/w wyroku nie stwierdzono odpowiedzialności ZUS za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji przyznającej wnioskodawcy prawo do renty.

Wszystkie wyżej wskazane decyzje ZUS stały się przedmiotem kontroli Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu , bowiem wnioskodawca P. S. zakwestionował zawarte w nich stanowiska pozwanego organu rentowego ,domagając się ostatecznie zmiany tych decyzji poprzez ponowne ustalenie wysokości renty przy nowej kwocie bazowej ,jak też zobowiązania pozwanego organu rentowego do wypłaty odsetek za zwłokę w ustaleniu prawa do renty .

W odpowiedzi na tak wyrażone stanowisko procesowe wnioskodawcy , Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o oddalenie żądań odwołującego, z tych samych względów , które powołane zostały w uzasadnieniu zaskarżonych decyzji z dnia 7 stycznia 2016 r. ,dodatkowo podkreślając ,że wyrok Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu z dnia 16 września 2015 r. (sygn. akt III U 937/14) stanowił w istocie o przywróceniu wnioskodawcy prawa do renty w trybie art. 61 ustawy emerytalno- rentowej co tym samym oznaczało , iż nie było to nowe świadczenie , stąd do ponownego ustalenia jego wysokości nie można było posłużyć się nową kwotą bazową. Jednocześnie wnioskodawca nie przedłożył dokumentów pozwalających na przeliczenie świadczenia z zastosowaniem nowej kwoty bazowej w trybie art. 110 ustawy emerytalno-rentowej.

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu, po rozpoznaniu sprawy ,wyrokiem z dnia 9 lutego 2016 r. (sygn. akt III U 75/16) ;

- w pkt I- zmienił zaskarżone decyzje ZUS w ten sposób ,że przyznał wnioskodawcy P. S. prawo do wypłaty ustawowych odsetek z tytułu opóźnienia w ustaleniu prawa do świadczenia rentowego za okres od dnia 11 sierpnia 2014 r. do dnia wypłaty wyrównania renty,

- w pkt II – w pozostałym zakresie odwołanie oddalił,

- w pkt III zaś – zasądził od pozwanego organu rentowego na rzecz wnioskodawcy kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy ustalił, P. S. w okresie od 13 lipca 1997 r. do 30 czerwca 2014 r. pobierał rentę okresową z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Wysokość tego świadczenia ustalona została przy zastosowaniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 30,06 % (obliczonego z wynagrodzeń osiągniętych z lat 1995- 1996) i kwoty bazowej równej 985, 32 zł. W dniu 15 maja 2014 r. wnioskodawca złożył w organie rentowym wniosek ponowne ustalenie prawa do renty, co skutkowało decyzją ZUS z dnia 19 lipca 2014 r. odmawiającą prawa do tego świadczenia ,przy zgodnych orzeczeniach lekarza orzecznika ZUS z dnia 9 czerwca 2014 r. i komisji lekarskiej Zakładu z dnia 11 lipca 2014 r. uznających wnioskodawcę za zdolnego do pracy. Odwołanie wniesione przez P. S. od powyższej decyzji doprowadziło do wydania przez Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu w dniu 16 września 2015 r.(sygn. akt III U 937/14) wyroku przywracającego wnioskodawcy prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 1 lipca 2014 r. do 30 kwietnia 2018 r.

W wyroku tym nie zostało zawarte rozstrzygnięcie w zakresie odpowiedzialności organu rentowego z na nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji , zaś sam wyrok oparty został na opiniach biegłych lekarzy neurologa i ortopedy , po przeprowadzeniu badania przedmiotowego wnioskodawcy i po zapoznaniu się przez biegłych z dokumentacją medyczną przedłożoną w całości przez odwołującego już w postępowaniu administracyjnym. Powyższy wyrok Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu wpłynął do pozwanego organu rentowego w dniu 18 listopada 2015 r., zaś decyzja wykonująca ten wyrok wydana została 10 grudnia 2015 r. Przed wydaniem powyższej decyzji wnioskodawca nie przedkładał jakiegokolwiek dodatkowej dokumentacji płacowej , która mogłaby stanowić podstawę do przeliczenia wysokości renty. W świetle powyższych ustaleń Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu uznał żądanie odwołania za jedynie częściowo uzasadnione, bo w zakresie dochodzonej przez wnioskodawcę wypłaty należności ubocznej (odsetek) . Powołując bowiem w tym względzie w ocenie prawnej sprawy zarówno art. 118 ust.1 i ust.1 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U.

z 2015 r. ,poz. 748 ze zm.), a także art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j. Dz.U. z 2015 r., poz.121) i § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 12, poz.104) Sąd I instancji stwierdził, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za zwłokę w ustaleniu prawa wnioskodawcy do świadczenia rentowego ponieważ dysponował całością dokumentacji medycznej ,a dokonana w postępowaniu administracyjnym ocena stanu zdrowia P. S. okazała się być wadliwą , co potwierdziły wyniki postępowania sądowego w w/w sprawie III U 937/14 (opinie biegłych lekarzy) . Tym samym ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji nie mogła być data wpływu wydanego w w/w sprawie wyroku Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu z dnia 16 września 2015 r. przywracającego wnioskodawcy prawo do renty, ale data wydania orzeczenia przez komisję lekarską Zakładu tj. 11 lipca 2014 r. od której należy liczyć trzydziestodniowy termin do wydania decyzji. Stąd ostateczne przyjęcie początkowej daty naliczania należności ubocznej (odsetek) od dnia 11 sierpnia 2014 r. Zmieniając w tej części zaskarżone decyzje ZUS ,Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu w podstawie prawnej wyroku ,oprócz wyżej wskazanych przepisów prawa materialnego, powołał art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Dalej jednak idące żądanie odwołania ,w zakresie przeliczenia wysokości renty przy uwzględnieniu nowej kwoty bazowej , zostało uznane przez Sąd I instancji za bezzasadne , przy powieleniu stanowiska pozwanego organu rentowego co do tożsamości świadczenia rentowego wnioskodawcy po przywróceniu do niego prawa wyżej wskazanym wyrokiem Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu z dnia 16 września 2015 r. , jak też braku przewidzianych w art. 110 ustawy emerytalno-rentowej przesłanek do przeliczenia renty przy uwzględnieniu nowej kwoty bazowej. Oddalając

w tym zakresie odwołanie wnioskodawcy Sąd I instancji w podstawie prawnej wyroku powołał dodatkowo art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Uznając jednocześnie ,że wnioskodawca

w przeważającej części utrzymał się w dochodzonych żądaniach (zważywszy na wartość przedmiotu sporu) , Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu przy wskazaniu na

art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 ust. 2 i § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t. j. Dz.U. z 2013 r., poz. 461 ze zm.) orzekł o obciążaniu pozwanego organu rentowego kosztami zastępstwa procesowego wnioskodawcy na kwotę 180 zł.

Wyrok Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu z dnia 9 lutego 2016 r. – w części uwzględniającej żądanie odwołania – zaskarżony został przez pozwaną Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. . W apelacji z dnia 11 marca 2016 r. (przy wskazaniu nie widzieć czemu w dalszej części tego środka odwoławczego na wyrok Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu z dnia 8 grudnia 2015 r. sygn. akt III U 1104 /15) pozwany organ rentowy zarzucając naruszenie art. 118 ustawy

z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Fundusz Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.) poprzez przyznanie wnioskodawcy prawa do odsetek ustawowych za opóźnienie w wypłacie renty , wnosił o zmianę tej części wyroku Sądu I instancji i oddalenie odwołania wnioskodawcy ,ewentualnie uchylenia w tym zakresie sprawy i przekazanie jej do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Tarnobrzegu. W uzasadnieniu wniesionego środka odwoławczego skarżący - nie kwestionując ustaleń faktycznych Sądu I instancji – w szczególności akcentował , że skoro wyrok Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu z dnia

16 września 2015 r. nie zawierał stwierdzenia o odpowiedzialności ZUS za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji , to brak jest podstaw do wypłaty dochodzonych przez wnioskodawcę odsetek. Niezależnie od tego ,w końcowym fragmencie apelacji- przy wskazaniu ,że czynione jest to jedynie z ostrożności procesowej - pozwany organ rentowy kwestionował przyjętą przez Sąd I instancji datę początkową naliczania odsetek ,wskazując przy tym na ust. 5 art. 118 ustawy emerytalno-rentowej uzasadniający jego zdaniem ewentualne odniesienie tej daty do dnia 5 września 2014 r. przy ustalonym terminie wypłaty świadczenia na dzień 5 każdego następującego po sobie miesiąca.

Wnioskodawca P. S. w odpowiedzi na apelację z dnia 21 marca 2016 r. w pierwszym rzędzie wynosił o jej odrzucenie ,jako nie odnoszącej się do zapadłego w jego sprawie wyroku (z uwagi na powołanie w apelacji wyroku Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu z dnia 8 grudnia 2015 r. sygn. akt III U 1104/15) ,w przypadku zaś nie podzielenia powyższego podglądu o jej oddalenie na koszt pozwanego ZUS, podkreślając przy tym prawidłowość zarówno ustaleń faktycznych jak i oceny prawnej sprawy Sądu I instancji.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie , rozpoznając apelację pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. ,zważył co następuje;

W pierwszym rzędzie -wobec zarzutu wnioskodawcy zawartego w odpowiedzi na apelację- przesądzenia wymagało czy wniesiony przez pozwaną organ rentowy środek odwoławczy podlega merytorycznemu rozpoznaniu. W apelacji bowiem wskazano , że dotyczy ona wyroku Sądu Okręgowego z T. z dnia 8 grudnia 2015 r. w sprawie o sygn. akt III U 1104/15 , gdy tymczasem wyrok jaki zapadł

w niniejszej sprawie pochodzi z dnia 9 lutego 2016 r. z oznaczeniem sygn. akt III U 75/16. Zważywszy jednak , że w części wstępnej apelacji powołana została prawidłowa sygnatura akt sprawy III U 75/16, zaś jej uzasadnienie wyraźnie koreluje

z występującym w przedmiotowej sprawie stanem faktycznym ,Sąd Apelacyjny uznał, iż powyższa niedokładność ma charakter oczywistej omyłki pisarskiej -co

w końcu potwierdził też obecny na rozprawie apelacyjnej pełnomocnik skarżącego

(v. e-protokół rozprawy 00: 00: 56) . Przystępując tym samym do merytorycznej oceny podniesionych przez apelującego zarzutów , Sąd Apelacyjny stwierdzić musi ,że są one zupełnie chybione ,stanowiąc tym samym o prawidłowości zaskarżonej części wyroku Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu, pomimo częściowo błędnego uzasadnienia przyjętego w tym zakresie rozstrzygnięcia, w znaczeniu uzasadnienia niekompletnego, bo nie odnoszącego się do wszystkich podnoszonych przez pozwaną organ rentowy zarzutów (o takim pojęciu błędności uzasadnienia wyroku stanowi orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 14 października 1963r. II PR 166/63 NP. 1964/9/912) . Powyższe uchybienie może być jednak w pełni konwalidowane przez tut. Sąd Apelacyjny , jako sąd merytoryczny rozpoznający sprawę niejako na nowo

(por. m. innymi wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2016 r. III CSK 183/15 LEX nr 2026401), tym bardziej w sytuacji nie kwestionowania przez skarżącego zasadniczych ustaleń Sądu I instancji w zakresie przebiegu postępowania rentowego wnioskodawcy. Czyniąc tym samym zadość powyższemu w pierwszym rzędzie podkreślić należy ,że zawarty w zdaniu drugim art. 118 ust. 1 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Fundusz Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U.

z 2016 r., poz. 887 ze zm.) przepis nakłada na sąd przyznający prawo do świadczenia obowiązek zamieszczania z urzędów w sentencji wyroku rozstrzygnięcia

w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego odnośnie do nieustalenia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, tj. zarówno stwierdzającego taką odpowiedzialność jak i jej brak (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2010 r. II UK 330/09 LEX nr 604220). Pomimo tak określonego obowiązku sądy niejednokrotnie nie zamieszczają w wyrokach przyznających prawo do świadczenia tego rodzaju rozstrzygnięcia, co jednak – przy nie wykorzystaniu przez strony instytucji wniosku o uzupełnienie wyroku (art. 351 § 1 k.p.c.) – nie pozbawia ubezpieczonego prawa do odsetek za opóźnienie w ustaleniu prawa i wypłacie świadczenia w dalszym postępowaniu sądowym, o ile tylko wykazane zostaną przewidziane ku temu przesłanki (tak też wprost w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2011 r.

I UZP 2/11 OSNP 2011/19 -20/255). Te zaś przewidziane są w art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U.

z 2016 r., poz. 963 ze zm.) stanowiąc, że Zakład jest obowiązany do wypłaty odsetek jeżeli nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia w okolicznościach za które ponosi odpowiedzialność. W tym zaś zakresie nie może budzić wątpliwości, że odpowiedzialność ta występuje w przypadku popełnienia błędu orzeczniczego przez gremia lekarskie za które Zakład odpowiada w postępowaniu przedsądowym, w szczególności zaś w sytuacji jaka miała miejsce w przedmiotowej sprawie, gdy już na tym etapie postępowania została zgromadzona cała dokumentacja lekarska ubezpieczonego (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2012 r. III UK 110/11 LEX nr 1227452, czy wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 7 kwietnia 2016 r. III AUa 1164/15 LEX nr 20 39690). W tej więc sytuacji – gdy jasne się stało, że wbrew temu co naprowadzał ZUS ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji nie mogła być data wpływu wyroku Sądu Okręgowego

w Tarnobrzegu z dnia 16 września 2015 r. (III U 937/14) - przesądzenia wymagało jedynie od jakiej daty należy naliczać dochodzoną przez wnioskodawcę należność uboczną (odsetki). Sąd I instancji uznał, że jest to dzień przypadający po upływie trzydziestu dni od wydania orzeczenia przez komisję lekarską Zakładu tj. 11 sierpnia 2014 r., a apelujący sugeruje – z przywołaniem ust. 5 art. 118 ustawy emerytalno-rentowej -, że winien to być ewentualnie dzień 5 września 2014 r. jako następny termin płatności renty. Z tym stanowiskiem skarżącego Sąd Apelacyjny nie może się jednak absolutnie zgodzić. Powoływany bowiem wyżej przepis odnosi się tylko i wyłącznie do samej kwestii wypłaty świadczenia wynikającej z decyzji o jakiej mowa

w ust. 4 art.118 ustawy emerytalno-rentowej, gdy tymczasem wyżej powołany art. 85 ust.1 ustawy systemowej wyraźnie rozróżnia odpowiedzialność ZUS za nie ustalenie prawa do świadczenia od odpowiedzialności za jego niewypłacenie (na przykład

w odpowiedniej prawidłowej wysokości). Potwierdzeniem powyższego jest także uregulowanie zawarte w § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej

z dnia 1 lutego 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz.U.

Nr 12, poz.104) przewidujące wprost, że okres opóźnienia w ustaleniu prawa do świadczeń i ich wypłacie, dla których przepisy określające zasady ich przyznawania

i wypłacania przewidują termin na wydanie decyzji, liczyć należy od dnia następującego po upływie terminu na wydanie decyzji (tak też wprost w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2007 r. III UK 37/07 OSNP 2008/21-22/326). Tym samym w bezspornych okolicznościach faktycznych przedmiotowej sprawy, dniem tym był dzień po upływie trzydziestodniowego terminu (art.118 ust.1 ustawy emerytalno-rentowej) od dnia wydania orzeczenia komisji lekarskiej Zakładu tj. 11 lipca 2014 r. Stąd ze wszech miar prawidłowe rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu, co do obowiązku ZUS naliczania odsetek już od dnia 11 sierpnia 2014 r.

Z tych wszystkich więc wyżej naprowadzonych względów i na podstawie

art. 385 k.p.c. orzeczono o oddaleniu apelacji pozwanego organu rentowego

(pkt I sentencji wyroku). Końcowy wynik postępowania odwoławczego uzasadniał

z kolei obciążenie skarżącego ZUS poniesionymi przez wnioskodawcę kosztami zastępstwa procesowego na kwotę 240 zł, o czym z kolei orzeczono jak w pkt II sentencji wyroku, na podstawie art.108 §1 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 k.p.c., i przy uwzględnieniu § 10 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia

22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. pozycja 1800).